

Gedragplan CBS De Weerklank

Samen de toekomst kleur geven!

Westmaas, 23 – 05 - 2024 door Patricia Kanters en Steven van Schaik

Hoofdstuk 1: Visie	blz. 3
Hoofdstuk 2: Zorgniveaus	blz. 3
Hoofdstuk 3: Schorsing en verwijdering	blz. 6
Hoofdstuk 4: Pesten	blz. 7
Hoofdstuk 5: Vertrouwenspersoon	blz. 7
Hoofdstuk 6: Incidentenregistratie	blz. 7
Bijlage 1: CLB handelingsplan	blz. 8
Bijlage 2: Time out protocol	blz. 12
Bijlage 3: Aanpak wanneer de groepsdynamiek verstoord is	blz. 17
Bijlage 4: Protocol schorsing en verwijdering van leerlingen (CSG De Waard)	blz. 17
Bijlage 5: Pestprotocol	blz. 20
Bijlage 6: Werken op de gang op werkplekken buiten de groep (gangkaart)	blz. 23

Hoofdstuk 1: Visie.

Op De Weerklank staat leren centraal. De basisvakken taal en rekenen hebben de hoogste prioriteit in het curriculum. Kennis is voorwaarde om tot ontwikkeling van vaardigheden te komen. Dit is verder beschreven in onze visie tot leren. Om tot leren te komen, is het belangrijk dat leerlingen zich prettig voelen, geborgenheid ervaren, voelen dat zij ertoe doen. Op De Weerklank is aandacht voor verschillen in leercapaciteit tussen leerlingen en is er aandacht voor een positief schoolklimaat.

Kernwoorden bij ons zijn welbevinden en veiligheid.

Ons motto is "Samen de toekomst kleur geven". Wij zoeken hierbij naar verbindingen.

De verbindingen tussen het kind en de wereld waarin zij leven en een verbinding tussen leerlingen, ouders en leerkrachten. Wij zien de ontwikkeling van leerlingen als een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij de school primair verantwoordelijk is voor (goed) onderwijs en de ouders verantwoordelijk zijn voor de opvoeding. Wij verwachten dat een goede samenwerking tussen school, ouders en leerling leidt tot een goede ontwikkeling van het kind, waarin ons motto optimaal tot zijn recht komt.

Hoofdstuk 2: Zorgniveaus.

Op De Weerklank bieden we op verschillende niveaus ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. Deze niveaus van ondersteuning zijn onderverdeeld in niveau 0 t/m 3. Deze zorgniveaus corresponderen met de niveaus beschreven in het schoolondersteuningsprofiel (SOP).

Het SOP staat op onze website bij leerlingenzorg.

2.1: Zorgniveau 0.

Bij zorgniveau 0 gaan we uit van het basisaanbod. Hierbij denken we aan gestructureerd aandacht besteden aan sociaal-emotionele ontwikkeling. We doen dit onder andere met behulp van de methodes Kwink en Kind op Maandag en de preventieve maatregelen zoals beschreven in de paragraaf preventieve maatregelen.

2.2: Preventieve maatregelen.

Om ervoor te zorgen dat leerlingen zich veilig, prettig en geborgen voelen op De Weerklank, hebben we een aantal preventieve maatregelen genomen om dit te bewerkstelligen. Om dit te bereiken moeten de leerkrachten bepaalde basisvaardigheden onderhouden en afspraken nakomen.

Het gaat hierbij om de volgende maatregelen:

- We geven wekelijks lessen in sociaal-emotionele vorming vanuit de methode Kwink.
- We bieden gerichte emotiewoorden aan vanuit de methode Kwink, zodat de woordenschat wordt vergroot en leerlingen taal kunnen geven aan emoties.
- We gebruiken de start- en Bijbelverhalen uit Kind op Maandag. De verhalen bieden kinderen nieuwe gezichtspunten m.b.t. de wereld waarin zij leven.
- We hanteren schoolregels en hangen deze goed zichtbaar op in de lokalen en zien er met elkaar op toe dat deze regels worden gehandhaafd.
- Minimaal drie keer per jaar vinden gesprekken plaats tussen ouders en leerkrachten (en vanaf groep 5 met de leerling). Dit zijn de start-, voortgangs- en evaluatiegesprekken. Tijdens deze gesprekken gaat het over het welbevinden van de leerling en zijn of haar functioneren op school.
- We voeren met regelmaat kindgesprekken omdat we het belangrijk vinden de leerling een stem te geven. Dit geeft een goed beeld van hoe de leerling is, wat er speelt en wat zijn of haar behoeftes zijn.
- Eén keer per jaar wordt de gedragsobservatielijst van kindbegrip voor alle leerlingen door de leerkracht ingevuld. De tweede keer wordt de lijst ingevuld voor de leerlingen die de eerste keer opvielen of nu opvallen.
- Naar aanleiding van de resultaten kindbegrip wordt een analyse uitgevoerd op de resultaten en evt. een handelingsplan geschreven. Dit geldt voor een individuele leerling, een aantal leerlingen of de gehele groep.

- Aan het begin van het schooljaar besteden we aandacht aan groepsvorming, beschreven in de methode Kwink als de gouden weken. We gaan hierbij uit van de fasen van groepsvorming van B. Tuckman.
- Via de weekbrief (per groep) en de maandbrief worden ouders geïnformeerd over de competenties en lesinhoud van de SEL-methode Kwink.

Naast de preventieve maatregelen, heeft De Weerklank ook curatieve maatregelen getroffen. Het gaat hierbij om de volgende maatregelen:

- Een time-out
- Een schorsing of verwijdering

De preventieve en curatieve maatregelen worden in dit gedragsprotocol nader toegelicht.

2.3: Methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling.

Sociaal-emotioneel leren is het proces waarbij leerlingen noodzakelijke kennis, attitudes en vaardigheden verwerven en toepassen, zodat ze beter kunnen omgaan met zichzelf en de ander. Op De Weerklank besteden we veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Om hier een goede doorgaande lijn in te creëren, gebruiken we hierbij de methode Kwink. Dit is een online methode en kan daardoor ook inspelen op actualiteit. De lessen worden iedere week gegeven en zijn gericht op sociaal-emotioneel leren inclusief mediawijsheid en burgerschap. Per twee weken staat een Kwinkregel centraal en deze regel is zichtbaar in de groepen. Tevens wordt deze regel vermeld in de week- en maandbrief, zodat ouders hier thuis aandacht aan kunnen geven.

Kwink is gebaseerd op de principes van SEL (social and emotional learning) en PBS (positive behavior support). SEL gaat uit van een vijftal competenties waarmee gewerkt wordt:

1. Besef hebben van jezelf
2. Besef hebben van de ander
3. Keuzes kunnen maken
4. Zelfmanagement
5. Relaties kunnen hanteren.

De lessen in Kwink zijn gebaseerd op het verwerven van deze vijf competenties. Daarnaast werkt Kwink aan de hand van een aantal uitgangspunten van PBS:

- Een schoolbrede aanpak op basis van gedeelde waarden.
- Positieve en duidelijke benadering.
- Effectief werken met data.
- Samenwerking.

Zowel SEL als PBS zijn internationaal wetenschappelijk bewezen interventieprogramma's.

2.4: Kindbegrip!

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling te volgen, werken wij met het observatieprogramma van Kindbegrip. Kindbegrip gaat uit van een drietal fasen: de signaleringsfase, de analysefase en de handelingsfase. Eenmaal per jaar, na de herfstvakantie, vult de leerkracht de observatielijst voor de hele groep in. Deze bestaat uit 26 stellingen. Hierna volgt de analyse. De leerkracht biedt ondersteuning aan de leerlingen die dat nodig hebben. Bij de leerlingen voor wie dat nodig is (de leerlingen die bij de eerste signalering opvallend waren) wordt de observatielijst in maart of april nogmaals ingevuld om zo de ontwikkeling te blijven volgen.

De observatielijsten bestaan uit zesentwintig stellingen waarbij de groepsleerkracht per stelling aangeeft in hoeverre deze stelling op de betreffende leerling van toepassing is. De stellingen zijn onderverdeeld in drie gebieden:

1. Emotionele competenties
2. Sociale competenties
3. Morele competenties

Deze competenties komen overeen met de competenties vanuit SEL en daardoor ook met de aangeboden competenties vanuit Kwink.

Nadat de observatielijst is ingevuld heeft de leerkracht een duidelijk overzicht wat goed gaat in de groep en wat de ontwikkelpunten voor leerlingen zijn. De leerkracht gaat aan de slag met de handelingssuggesties die het programma biedt. De leerkracht doet dit m.b.v. de lessen vanuit Kwink of aan de hand van een (CLB) handelingsplan, wanneer dit nodig is.

2.5: Time-out en schoolregels.

Om op een prettige manier met elkaar om te gaan hanteert De Weerklank schoolregels. Het betreft de volgende regels:

1. Iedereen mag er zijn en is uniek.
2. We gaan positief om met elkaar en elkaars spullen.
3. We zijn een goed voorbeeld voor anderen.
4. We dragen zorg voor elkaar en elkaars spullen.
5. We zijn op school om te leren.

Daarnaast gelden in de gangen en op de leerplekken buiten de lokalen ook regels die zichtbaar ophangen in de groepen (zie bijlage 5).

In de gang:

1. praat ik met een liniaalstem.
2. praat ik alleen met de leerlingen met wie ik samenwerk.
3. blijf ik aan mijn tafel zitten.
4. zorg ik ervoor dat anderen geen last van mij hebben.
5. ruim ik alles op als ik klaar ben met mijn werk.

De basisregels zijn in alle lokalen zichtbaar. De regels hangen op een zichtbare plaats in de lokalen. Er wordt met regelmaat aan deze afspraken gerefereerd.

Wanneer leerlingen zich niet aan deze regels houden, treedt het time-out protocol in werking. Dit protocol is opgenomen in bijlage 3.

2.6: Specifieke aanpak gedrag.

De Weerklank werkt volgens de methodiek van handelingsgericht werken (HGW). HGW gaat uit van de onderwijsbehoeften van het kind. Wat heeft deze leerling in deze groep nodig? De hulpvraag staat centraal. Wanneer leerlingen hulp nodig hebben in de sociaal-emotionele ontwikkeling kan de leerkracht de lessen van Kwink hierop aanpassen. Als een leerling een specifieke hulpvraag heeft, maakt de leerkracht hiervoor een specifiek plan van aanpak in het groepsplan gedrag.

2.7: Specifieke aanpak wanneer de groepsdynamiek in het gedrang komt.

Wanneer we merken dat de groepsdynamiek in het gedrang komt, ondanks het preventieve programma dat wordt aangeboden, zal gewerkt worden met de Ringaanpak. De Ringaanpak gaat uit van een systemisch geheel. Wie neemt welke plek in ten opzichte van de onveiligheid?

Welk gedrag zien we? Wat zijn valkuilen bij deze positie? Wat zijn kwaliteiten? Waar kun je positief mee aan de slag gaan?

Er wordt een sterk beroep gedaan op groepsverantwoordelijkheid, zelfsturing en het aanspreken op elkaars gedrag en individuele leerlingen worden zich bewust van hun eigen gedrag en leren zelf de regie te nemen. Op school is het boek over de Ringaanpak aanwezig voor een complete beschrijving van de werkwijze hiervan.

2.8: Gedragsspecialist.

Twee leerkrachten op De Weerklank hebben de Master SEN opleiding tot gedragsspecialist gevolgd. De gedragsspecialist ondersteunt de kwaliteitscoördinator bij het adviseren en het zoeken naar informatie voor een leerkracht op gedragsgebied. De gedragsspecialist gaat zo nodig observeren in de groep om tot een zo goed mogelijk advies te komen, in samenspraak met de

kwaliteitscoördinator. Tevens kan de gedragsspecialist -na overleg met de kwaliteitscoördinator- de leerling(en) begeleiden. Te denken valt aan kindgesprekken of leren omgaan met winst en verlies. De gedragsspecialist richt zich in de leerlingbegeleiding op leerlingen met externaliserend (op de omgeving gericht) en internaliserend (naar binnengericht) gedrag. Aanmelding hiervan gaat in samenspraak tussen ouders, leerkrachten en kwaliteitscoördinator.

De gedragsspecialist informeert de betrokken partijen over de ontwikkelingen en beschrijft plan en voortgang in ParnasSys.

2.9: Zorgniveau 1.

Consultatieve leerkrachtbegeleiding.

Hiervoor is beschreven wanneer de leerkracht een specifieke aanpak voor een leerling maakt. Wanneer de ondersteuningsbehoefte echter groter is dan in de specifieke aanpak beschreven kan worden, zal gestart worden met een traject consultatieve leerkracht begeleiding. In dit traject zal de kwaliteitscoördinator of gedragsspecialist met de leerkracht de hulpvraag zo nauwkeurig mogelijk uiteen zetten en zal gezocht worden naar aanpassingen in het leerkrachthandelen of de organisatie. Met behulp van de specifieke aanpak in het groepsplan of het CLB handelingsplan werkt de leerkracht planmatig aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. Een format van het CLB handelingsplan is opgenomen in bijlage 1.

Schoolmaatschappelijk werk.

Mocht een leerling ondersteuning nodig hebben, waarbij de basisondersteuning door de leerkracht ontoereikend is, wordt interne ondersteuning ingezet. Dit kan door de kwaliteitscoördinator en/of het schoolmaatschappelijk werk. Kinderen met ondersteuningsbehoeften op sociaal emotioneel gebied en/of waarbij de hulp in de klas niet toereikend is, kunnen na overleg met de kwaliteitscoördinator terecht bij het schoolmaatschappelijk werk. Zij gaat met ouders en/of kind in gesprek en bepaalt aan de hand daarvan de begeleiding. Alle ondersteuning vindt plaats in overleg met ouders en waar mogelijk met de leerling.

2.10: Zorgniveau 2.

Wanneer de geboden hulp op school niet effectief blijkt te zijn, wordt in overleg met de kwaliteitscoördinator en ouders, contact gezocht met de orthopedagoog van CSG De Waard. Het gaat hierbij om zorgniveau 2. De orthopedagoog zal observeren in de groep en zal haar bevindingen bespreken met de leerkracht en de kwaliteitscoördinator. Daarnaast zal zij een traject van consultatieve leerkracht begeleiding inzetten om zo het leerkracht handelen te versterken. Een voorbeeld hiervan is opgenomen in bijlage 2. Ouders worden nauw betrokken bij de ontwikkeling hiervan. Wanneer dit traject onvoldoende resultaat heeft kan de ondersteuningscommissie worden ingeschakeld.

2.11: Zorgniveau 3.

Als de geboden ondersteuning vanuit niveau 0 t/m 2 onvoldoende effect heeft, zal in overleg met ouders, de ondersteuningscommissie vanuit samenwerkingsverband 28-04 worden ingeschakeld. De ondersteuningscommissie zal in overleg met de betrokken partijen een advies uitbrengen over het vervolg. Hierbij kan gedacht worden aan ambulante begeleiding of een ander type onderwijs. Deze stappen zijn tevens opgenomen in het schoolondersteuningsprofiel (SOP).

Hoofdstuk 3: Schorsing en verwijdering.

Gedragregels kunnen zodanig worden overtreden dat er sprake is van grensoverschrijdend gedrag waardoor een onwerkbaar situatie ontstaat. Hieronder wordt verstaan:

- Gebruik fysiek geweld naar anderen, verbale agressie, agressie naar voorwerpen en goederen en agressie naar zichzelf.
- Niet meer luisteren naar degene die voor hem of haar verantwoordelijk is.

- Het werkklimaat in de groep dusdanig verstoren, dat de groep hieronder lijdt. In het beginsel treedt nu het time-out protocol in werking. Wanneer bij stap 5 blijkt dat dit niet voldoende is en er een onwerkbaar situatie ontstaat, zoals beschreven, kan een schorsing of verwijdering plaatsvinden. Hiervoor is een protocol ontwikkeld. Dit is opgenomen in bijlage 3.

Hoofdstuk 4: Pesten.

Pesten is een probleem wat helaas voorkomt bij groepen mensen. Op De Weerklank zijn verscheidene preventie maatregelen genomen om dit probleem te voorkomen, zoals het handhaven van schoolregels en werken met de methode Kwink. Leerkrachten zijn alert op pestsignalen.

'We spreken van pesten als het negatieve gedrag naar een ander doelbewust is, langere tijd aanhoudt en er sprake is van machtsongelijkheid. Uit wetenschappelijke literatuur over pesten blijkt dat je moet uitgaan van het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep om pesten te voorkomen.

'Preventief!' (Kwink en pesten, 2016).

De methode Kwink is gericht op preventie en dit kan verstorend gedrag als pesten voorkomen.

Er wordt gewerkt aan een sterke, sociaal veilige groep.

'Een positief groepsklimaat zorgt er niet automatisch voor dat er niet in de groep wordt gepest.

Het omgekeerde is wel waar: 'daar waar er niet gepest wordt, is het groepsklimaat meestal erg prettig' (Van Overveld, 2012, p. 69). Wanneer in een groep gepest wordt, treedt het pestprotocol in werking. Dit is opgenomen in bijlage 4 en staat op onze website.

Hoofdstuk 5: Vertrouwenspersoon.

De vertrouwenspersonen van De Weerklank is Mariëtte Bouman (werkdagen: woensdag en donderdag). Zij is voor leerlingen, ouders en leerkrachten de vertrouwenspersoon. Mariëtte is te bereiken via het telefoonnummer van de school: 0186 571416. Bij afwezigheid van Mariëtte Bouman is Patricia Kanters (KC) het eerste aanspreekpunt.

De externe vertrouwenspersoon is mevr. M. Buijs-Tanis. Zij is te bereiken via mail: marissa@gomaris.nl of via 06-46340845.

Hoofdstuk 6: Incidentenregistratie.

Als er tijdens schoolse situaties onrechtmatigheden plaatsvinden waarbij bijvoorbeeld lichamelijk geweld, pesten, nalatigheid, bedreigingen en grof taalgebruik aan de orde zijn, worden deze geregistreerd in onze incidentenregistratie.

Het beleid en formulier staan op de website bij leerlingenzorg.

Bijlage 1: CLB handelingsplan

Consultatieve leerkracht begeleiding

Fase 1: PROBLEEMIDENTIFICATIE FASE

1	Wat is precies de hulpvraag?	
	Kun je kort vertellen wat precies je zorgen zijn bij?	Op welke manier kan ik ervoor zorgen dat de leerlingen snel aan de slag gaan als ze binnenkomen?
	HULPVRAAG:	
	<p>Reminders:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luister actief • Laat OMA thuis • Herhaal / vat tussendoor samen • Vraag door bij vage, algemene formuleringen • Neem niet de 'reddersrol' • Let op non-verbale communicatie, benoem dit wanneer nodig. • Vat de hulpvraag samen en koppel terug: <ul style="list-style-type: none"> ○ "Als ik het goed begrijp...." Klopt dit? • "Wat moet dit gesprek voor jou opleveren?" / "Wat zou je anders willen?" 	
2	Kort in kaart brengen van de drie kapstokken = Globale afbakening van problemen	
	Leren – welk vak?	
	Werkhouding	
	Gedrag (externaliserend / internaliserend)	
3	Wat heeft prioriteit? Keuze maken	
	Keuze maken voor 1 kapstok: <ul style="list-style-type: none"> • Soms is duidelijk dat je moet kiezen voor leren (duidelijke link tussen didactische over- of ondervraging en werkhouding / gedrag. • Kapstok 'leren' verder concretiseren naar leervak • Kapstok 'gedrag' verder concretiseren: <ul style="list-style-type: none"> ○ Internaliserend? ○ Externaliserend? <ul style="list-style-type: none"> ▪ Richting leerkracht ▪ Richting medelln. 	

4	Concrete probleemomschrijving	
	<p>Vóórkomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● “Geef eens concreet aan hoe het gedrag eruit ziet” ● Niet concreet: “Wat zie ik allemaal als ik een vliegje op je schouder ben?” ● Bij werkhouding en gedrag: ABC-schema: <ul style="list-style-type: none"> ○ A=Antecedent – wat gaat er aan het gedrag vooraf? ○ B=Gedrag ○ C=Consequentie – wat volgt er op het gedrag? ● Bij leerproblemen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Overzicht leeropbrengsten (observatielijst, meth.toetsen, CITO, maakwerk) ○ Terugtoetsen voor zone naast ontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> - opdracht op het bord. - vooraf benoemen. <p>Ik merk wel verschil, maar nog niet voldoende.</p>
	Frequentie & Specifieke situaties? (turflijsten, observaties)	
	<p>Ernst</p> <ul style="list-style-type: none"> ● In niveaus van gedrag, leeropbrengsten ● Inschalen van 0 (onwerkbaar) – 10 (probleem opgelost) 	<p>6, Het kan beter. 7,5 /8 doel.</p>
	<p>Uitzonderingen Wanneer komt het probleem minder of niet voor?</p>	<p>Bij bepaalde opdrachten, zoals stripboeken en doeboeken.</p>
	<p>Beleving Wat doet dit met de leerling, medeleerlingen én leerkracht</p>	

Fase 2: PROBLEEMANALYSE

Directe factoren	Directe factoren
<i>Strategie</i>	<i>Taak</i>
<i>Taakaanpak</i> <i>De leerlingen weten wat ik verwacht. Feedback.</i>	<i>Instructie</i> <i>vooraf en via het bord.</i>

Indirecte factoren	Indirecte factoren
<i>Sociaal emotioneel</i>	<i>Curriculum (hoe is het onderwijs ingericht)</i>
<i>Cognitief</i>	<i>Docent</i>
<i>Fysiek</i>	<i>Groep</i>
<i>Thuisituatie</i>	<i>Schoolsituatie</i>

Fase 3: INTERVENTIE FASE

Samen brainstormen naar mogelijke oplossingen

- *leerlingen sneller naar het bord wijzen.*
- Focussen op leerlingen die het wel goed doen.*
Daarna feedback.

Doel

-

Gemaakte afspraken

-

Interventies

- *punten zijn gedaan. leerlingen genoemd die het niet deden.*
- *Overstemmen is nog moeilijk.*
- *Door de punten te volgen, ging het al beter. Ze waren sneller aan het werk.*

Evaluatie

Bijlage 2: Time-out protocol

Time-out protocol De Weerklank

De Weerklank staat voor bijzonder goed onderwijs. Om hiertoe te komen moeten leerlingen zich prettig voelen op school, er moet welbevinden zijn. Daarbij is het uitgangspunt: 'plezier in leren, doet leren!' Het team van De Weerklank heeft als doelstelling een goed en veilig pedagogisch klimaat te scheppen voor alle leerlingen. Een klimaat waarin alle leerlingen zich -in veiligheid- op een zo goed mogelijke manier kunnen ontplooien.

Schoolregels

Om op een prettige manier met elkaar om te gaan zijn een aantal preventieve maatregelen genomen. Een voorbeeld hiervan zijn de lessen vanuit de methode 'Kwink' voor sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze regels zijn opgesteld aan de hand van de uitgangspunten van de methode Kwink. Het betreft de volgende regels, op De Weerklank:

1. Iedereen mag er zijn en is uniek.
2. We gaan positief om met elkaar en elkaars spullen.
3. We zijn een goed voorbeeld voor anderen.
4. We dragen zorg voor elkaar en elkaars spullen.
5. We zijn op school om te leren.

Daarnaast gelden in de gangen en op de leerplekken buiten de lokalen ook regels die zichtbaar ophangen in de groepen (zie bijlage 5).

In de gang:

6. praat ik met een liniaalstem.
7. praat ik alleen met de leerlingen met wie ik samenwerk.
8. blijf ik aan mijn tafel zitten.
9. zorg ik ervoor dat anderen geen last van mij hebben.
10. ruim ik alles op als ik klaar ben met mijn werk

De basisregels zijn in alle lokalen zichtbaar. De regels hangen op een zichtbare plaats in de lokalen. Er wordt met regelmaat aan deze afspraken gerefereerd.

Overtreding van de regels

Het komt echter helaas nog voor dat leerlingen zich niet aan de regels houden of ander niet nader omschreven storend gedrag vertonen waar medeleerlingen last van kunnen hebben. In een situatie als deze treedt het time-out protocol in werking.

Definitie storend gedrag

Een leerling vertoont storend gedrag wanneer hij of zij de school- of klassenregels overtreedt. Een leerling kan ook storend gedrag vertonen wat niet in de school- of klassenregels omschreven is. De leerkracht beoordeelt dit vanuit zijn of haar pedagogische kennis.

Doelstelling van een time-out

Een time-out heeft als doel de leerling uit de prikkelende situatie te halen. Hierdoor kan de leerling tot rust komen en kan de leerkracht of ambulant persoon binnen de school proberen de leerling te laten reflecteren op het gedrag. Door te reflecteren kunnen leerlingen leren van fouten en eventueel zelf aanvoelen wanneer zij een time-out nodig hebben. Wanneer de leerling dat heeft bereikt, kan hij zelf anticiperen op zijn gedrag.

Daarnaast heeft een time-out als doelstelling dat andere leerlingen beter tot leren komen wanneer de leerling die storend gedrag vertoont een time-out krijgt. In dit geval staat het groepsbelang voorop.

Stilteruimte

De time-out vindt plaats in een prikkelarme omgeving, de 'stilte'ruimte. Dit kan zijn in een andere groep of bijv. in de kamer van de schoolassistent of de directie/KC.

Stappen bij een time-out

1. Wanneer een kind storend gedrag vertoont krijgt het kind een waarschuwing van de leerkracht.
2. Als de waarschuwing niet voldoende heeft geholpen en het storende gedrag voortduurt, krijgt de leerling een time-out **in de groep**. Dit is een daarvoor bestemd plekje in het lokaal of net buiten het lokaal, maar in het zicht van de leerkracht. De leerkracht laat de leerling eerst enkele minuten (maximaal vijf) afkoelen. Hierna volgt een gesprek waarbij het doel is dat de leerkracht de leerling helpt te reflecteren op zijn gedrag.
3. Als het storende gedrag tijdens of na de time-out in de groep niet vermindert, krijgt de leerling een time-out in een **andere groep**. Omdat deze leerkracht bezig is met lesgeven, geeft de eigen leerkracht de leerling werk mee om te maken. Na maximaal 30 minuten komt de leerkracht de leerling weer halen en reflecteert met de leerling op het gedrag. Het doel van een time-out in de andere groep is dat de leerling even uit de prikkelende situatie gehaald wordt en zo tot rust kan komen.
groep 1/2 bij groep 3/4
groep 3/4 bij groep 5/6
groep 5/6 bij groep 7/8
groep 7/8 bij groep 5/6

Als een leerling een time-out heeft gehad, worden ouders na afloop van de schooldag op de hoogte gesteld door de leerkracht.

4. Wanneer het storende gedrag niet stopt of vermindert, krijgt de leerling een time-out bij een **ambulant persoon**. Veelal is dit de directeur/kwaliteitscoördinator of de schoolassistent. De time-out zal bij voorkeur plaatsvinden op een rustige plek in een ander lokaal of bij een ambulant persoon. De leerling krijgt de tijd om hier waar na te denken over het gedrag. De leerkracht brengt de leerling naar de tijdelijke plaats en stelt de ambulant persoon (evt. leerkracht) op de hoogte. De ambulant persoon laat de leerling eerst afkoelen. Na tien minuten volgt een gesprek waarbij het doel is dat de leerling leert reflecteren op zijn gedrag om hiervan te leren. Tijdens dit gesprek komen de volgende punten aan de orde:
 - Wat gebeurde er?
 - Hoe had ik het kunnen voorkomen?
 - Wat ga ik doen om het weer goed te maken of om het **te** voorkomen?
 - Wat heb ik ervan geleerd?
 - Eventuele gemaakte afspraken.

Deze punten zijn op een poster weergegeven. Het uitgangspunt is dat het gesprek gelijk na het afkoelen plaatsvindt. De ambulant persoon (leerkracht) brengt de leerling terug naar zijn of haar groep. Na schooltijd wordt de reflectie met betrokkenen besproken.

De time-out duurt ongeveer 10 minuten en moet gezien worden als een leermoment. Ouders worden ingelicht.

5. Wanneer het storende gedrag voortduurt en de time-out niet effectief lijkt te zijn, zal een gesprek plaatsvinden tussen ouders, kwaliteitscoördinator en leerkracht. Hierna volgen verdere stappen zoals het inschakelen van externe hulp (zorgniveau 2, orthopedagoog van de stichting) of observaties in de klas door een gedragspecialist of kwaliteitscoördinator. In meer extreme situaties treedt het protocol 'schorsing en verwijdering' in werking.
 - Bij ernstig storend gedrag, waarbij bijvoorbeeld gevaar is voor medeleerlingen, kan stap 4 direct worden ingezet (time-out bij ambulant persoon)

- Leerlingen hebben zelf ook de mogelijkheid voor een time-out te kiezen. Hierbij worden zij ten eerste gecompimenteerd. Daarnaast wordt ook daarbij gereflecteerd op het gedrag.
- In principe worden de stappen genomen in volgorde zoals beschreven is in dit protocol. De leerkracht kan het echter ook nodig achten een andere volgorde te hanteren, zoals direct overgaan naar stap 2 of 4.

Preventieve time-out

Bij enkele leerlingen wordt gebruikgemaakt van een preventieve time-out. Het gaat hierbij om leerlingen die dagelijks overprikkeld raken en hierdoor niet volledig in staat zijn het gedrag op een gewenste manier te reguleren. In samenspraak met de kwaliteitscoördinator en ouders kan afgesproken worden om gebruik te maken van een preventieve time-out in de 'stilte'ruimte om zo escalatie te voorkomen.

Time-out

1. Wat gebeurde er?

2. Hoe had ik het kunnen voorkomen?

3. Wat ga ik doen om het weer goed te maken en te voorkomen?

4. Wat heb ik geleerd en welke afspraken maken we?

Bijlage 3: Aanpak wanneer de groepsdynamiek verstoord is

Als de groepsdynamiek verstoord is, gaan we werken met de ringaanpak. Deze groepsdynamische benadering gaat uit van een systematisch geheel. De Ringaanpak is in de kern een curatieve interventie voor een onveilige groep. Een onveilige groep kenmerkt zich door onderlinge strijd, beperkte verantwoordelijkheid, weinig harmonie en gedragingen als pesten, roddelen, brutaal gedrag, weigeren of ruzie maken.

Een onveilige groep ontstaat niet zomaar. Iedere (nieuwe) groep doorloopt eerst de fases van groepsvorming (Kwink: De gouden weken). Deze duren vaak tot de herfstvakantie. In veel gevallen ontstaan er dan effectieve en veilige groepen. In die groepen voelen leerlingen zich doorgaans fijn. Er wordt samengewerkt. Er is waardering en respect voor elkaar. Er zijn echter ook groepen waarin ruimte ontstaat voor negatief leiderschap. In deze groepen is er vaker sprake van macht, intimidatie, buitensluiten, ruzie, roddelen en pesten. De groep is onveilig. Er wordt gebouwd en geleerd op drijfzand. Vanuit de gedachte dat mensen sociale wezens zijn, met een verlangen bij een groep te horen, is de Ringaanpak ontwikkeld.

Bijlage 4: Protocol schorsing en verwijdering van leerlingen (CSG De Waard)

Vastgesteld d.d. 15 april 2019

1. Inleiding

Voor de afzonderlijke scholen van CSG De Waard omvat dit beleidsstuk eenduidige afspraken over het schorsen en verwijderen van leerlingen, die op schoolniveau nader uitgewerkt en vervolgens uitgevoerd worden. Dit beleidsplan heeft een directe relatie met het beleidsplan 'Toelating van leerlingen'.

2. Doelstelling

Het schorsen en verwijderen van leerlingen dient op zorgvuldige wijze uitgevoerd te worden, zodat besluiten op oneigenlijke of onwettige gronden worden uitgesloten.

3. Uitgangspunten

CSG De Waard is in beginsel vrij om naar eigen inzicht leerlingbeleid te voeren, binnen de kaders van de wet die in bijlage 1 zijn beschreven. Het beleid over schorsing en verwijdering van leerlingen berust bij het College van Bestuur. Daarbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- 3.1 Scholen werken met een gedragsprotocol, waardoor er gericht interventies plaatsvinden als leerlingen op school moeilijk of afwijkend gedrag vertonen.
- 3.2 De school draagt verantwoordelijkheid voor het begeleiden van gedragsproblemen. Gedragsproblemen worden in principe op school opgelost, zo nodig met externe hulp. Waar het niet kan worden opgelost, wordt eventueel deskundigheid vanuit het Samenwerkingsverband PO (28.04) ingehuurd.
- 3.3 Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen gaat het College van Bestuur over tot schorsen of verwijderen van een leerling.
- 3.4 Schorsing van een leerling is een maatregel die bedoeld is als een soort afkoelingsperiode. Die periode wordt benut om afspraken te maken met alle betrokkenen om weer een normale situatie te creëren. Schorsing is geen strafmaatregel.
- 3.5 Leerkrachten worden geacht om te kunnen gaan met leerlingen met specifieke leervraag op het gebied van gedrag, eventueel ondersteund door IB-er of gedragspecialist.

4. Beleidsuitspraken

- 4.1 Beleid ten aanzien van omgaan met leerlingen.

Aan het zorgvuldig omgaan met leerlingen wordt op de scholen van CSG De Waard op verschillende manieren vorm gegeven. CSG De Waard hanteert hiervoor protocollen en schoolbeleidsstukken die ter inzage liggen op de scholen en te vinden zijn op de

website van de school.

4.2 Schorsingsbeleid

Wanneer tot schorsing overgegaan wordt, hanteert CSG De Waard het volgende beleid:

- Een verzoek tot schorsing wordt door de directeur met redenen omkleed voorgelegd aan het College van Bestuur.
- Voordat de directeur een verzoek tot schorsing indient voert hij overleg met de ouders/verzorgers van de leerling en de groepsleerkracht.
- De directeur hanteert het eigen gedragsprotocol en spant zich in om tot een voor partijen acceptabele oplossing te komen. Hij probeert schorsing te voorkomen.
- Het College van Bestuur schorst een leerling voor een beperkte periode, nooit voor onbepaalde tijd.
- Na goedkeuring van het College van Bestuur deelt de directeur van de school het besluit tot schorsing maximaal de volgende dag schriftelijk aan de ouders/verzorgers mee. In dit besluit worden de redenen voor schorsing, de aanvang en tijdsduur en eventuele andere genomen maatregelen vermeld.
- De leerling krijgt schoolwerk mee naar huis, zodat er geen leerachterstand opgebouwd wordt.
- De directeur van de school stelt de onderwijsinspectie en de leerplichtambtenaar in kennis van de schorsing en de redenen daarvoor.

4.3 Verwijderingsbeleid

Het College van Bestuur gaat alleen over tot verwijdering bij ernstig wangedrag of een onherstelbaar verstoorde relatie tussen leerling en school en/of ouder en school. Ook het criterium dat een kind geen gevaar mag vormen voor zichzelf en/of zijn omgeving wordt gehanteerd. Verder kan een leerling verwijderd worden als hij een ernstige belemmering vormt voor het onderwijsleerproces en de veiligheid van de andere leerlingen in de groep. CSG De Waard hanteert het volgende verwijderingsbeleid:

- De directeur van de school legt een voorstel tot schorsing of verwijdering bij verwijdering van een leerling voor aan het College van Bestuur. Hij geeft daarbij aan welke maatregelen de school ondernomen heeft om de relatie met de leerling te herstellen.
- Voordat de directeur een verzoek tot schorsing of verwijdering indient voert hij overleg met de ouders/verzorgers van de leerling en de groepsleerkracht.
- De directeur hanteert het eigen gedragsprotocol en spant zich in tot een voor partijen acceptabele oplossing te komen. Hij probeert schorsing of verwijdering van de leerling te voorkomen.
- Voordat tot verwijdering wordt overgegaan worden de ouders/verzorgers schriftelijk gewezen op de mogelijkheid van verwijdering als het wangedrag aanhoudt.
- Voordat tot verwijdering van een leerling wordt besloten, is er overleg tussen de directeur en het College van Bestuur, de betrokken groepsleerkracht en de ouders/verzorgers.
- De ouders/verzorgers ontvangen een gemotiveerd schriftelijk besluit waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om binnen 6 weken schriftelijk bezwaar te maken tegen het besluit.
- Indien ouders/verzorgers bezwaar maken hoort het College van Bestuur hen over dit bezwaarschrift.
- Het College van Bestuur neemt binnen 4 weken na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit.

- Het College van Bestuur stelt de onderwijsinspectie en de leerplichtambtenaar in kennis van het besluit tot verwijdering van de leerling.
- Het College van Bestuur voert dit besluit pas uit wanneer aan de wettelijke verplichting is voldaan er voor te zorgen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Wanneer het gedurende 8 weken, gerekend vanaf het tijdstip waarop het besluit tot verwijdering aan de ouders/verzorgers is meegedeeld, niet lukt de leerling op een andere school te plaatsen zal het College van Bestuur de leerling verwijderen zonder vervolgonderwijs veilig te stellen. In naam van het College van Bestuur zal de directeur van de school in samenwerking met de directeur onderwijs zich gedurende deze periode inspannen om een andere school te vinden. Deze correspondentie met andere scholen zal dan worden vastgelegd in een dossier waarin tevens is opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school er aan gedaan heeft om ze op te lossen en verwijdering van de leerling te voorkomen. Ouders krijgen hiervan een kopie of worden in de c.c. gezet.
- Het niet meewerken van de ouders/verzorgers aan een door de school gewenste plaatsing op een school voor speciaal (basis) onderwijs, is geen reden om de leerling te verwijderen. In een dergelijk geval wordt met de ouders/verzorgers een contract opgesteld, om duidelijk te maken wat er van de school mag worden verwacht. Tegelijkertijd zal er in samenspraak tussen ouders, school en/of een ouderconsulent vanuit Dienst Gezondheid en Jeugd zhz een onderwijsarrangement worden aangeboden.
- Na het besluit tot verwijdering - kan er, afhankelijk van de situatie, voor worden gekozen om op een zo neutraal mogelijke wijze de overige ouders van de betreffende groep te informeren. Het uitgangspunt daarbij is dat deze overige ouders niet worden belast met informatie over een specifieke leerling.

- Is de school niet verplicht de MR te informeren? In het kader van “constructieve samenwerking” wordt geadviseerd dit wel te doen. De MR kan de directeur wel op het besluit aanspreken, maar het recht op informatie gaat niet over individuele leerlingen.

- Benoemt de school een woordvoerder om ouders en dergelijke te informeren waar nodig. De directeur houdt de regie. Interne communicatie gaat via de school, externe communicatie wordt door het College van Bestuur gedaan.

5. Financiële consequenties

Het aantal leerlingen per 1 oktober van elk jaar bepaalt voor een belangrijk deel de formatie en de financiële vergoeding die de school het daaropvolgende jaar van de overheid krijgt. Het besluit over verwijdering van een leerling wordt niet beïnvloed door de aanwezigheid op de teldatum.

Bijlage 5: Pestprotocol

Pestprotocol De Weerklank

Waarom een pestprotocol?

Het is belangrijk dat alle leerlingen op school zich veilig voelen. Helaas komt pesten op iedere school voor, dit is ontoelaatbaar en daarom willen we dit serieus aanpakken.

In dit protocol is te lezen hoe wij met pesten omgaan. Dit pestprotocol geeft betrokkenen houvast hoe te handelen bij pestproblematiek.

Wat is pesten, wat is plagen?

Het is duidelijk dat plagen iets anders is dan pesten. Bij plagen gaat het om gelijkwaardigheid, er wordt met elkaar gelachen. Pesten is gemeen en er worden grenzen overschreden. Er is geen sprake van gelijkwaardigheid, maar het is een ongelijke strijd die gestreden wordt en langere tijd kan duren.

Waar plagen leerlingen assertief maken, maakt pesten leerlingen kapot.

Pesterijen kunnen zijn:

- altijd bij een bijnaam worden genoemd
- zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven/ berichtjes doorsturen (digitaal pesten)
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding en uiterlijk
- isoleren
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- iemand fysiek pijn doen

Deze lijst kan worden aangevuld. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop leerlingen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Voorwaarden

- De Weerklank moet proberen pestproblemen te voorkomen. Het onderwerp pesten moet met de leerlingen bespreekbaar worden gemaakt, dit zal met name gebeuren bij de lessen van Kwink.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. De school moet beschikken over een directe aanpak.
- Het voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang.
- Een belangrijke voorwaarde is dat aan leerlingen vanaf groep 1 geleerd wordt dat vertellen over pesten geen klikken is. Dit geldt als een kind zelf gepest wordt en als een kind merkt dat een medeleerling gepest wordt.

Regels

Het motto van onze school is: *Plezier in leren doet leren*.

Leerlingen die gepest worden hebben geen plezier meer in het naar school gaan en moeten geholpen worden om dit plezier terug te krijgen (welbevinden en veiligheid).

De school hanteert duidelijke gedragsregels die gelden voor alle leerlingen (en leerkrachten). Ze hangen op een goed zichtbare plaats in de school en in het lokaal. leerlingen mogen, in overleg met de leerkracht, in hun eigen groep een aanvulling geven op deze regels, dit zijn de zogenaamde groepsregels.

De vier gedragsregels:

1. Iedereen is uniek en mag er zijn
2. We gaan positief om met elkaar en elkaars spullen
3. We zijn een goed voorbeeld voor anderen
4. We zijn op school om te leren.

Tijdens de lessen Kwink komen deze regels aan de orde, met name door de 'Kwink van de week'.

Iedereen is uniek en mag er zijn.	We gaan positief met elkaar en elkaars spullen om	We zijn een goed voorbeeld voor anderen.	We zijn op school om te leren
Ik kom op voor mezelf	Ik doe aardig	Ik loop rustig door de school	Ik voer mijn taak uit
Ik heb vertrouwen in mezelf	Ik speel en werk samen	Ik praat zachtjes in de school	Ik kan zelfstandig werken
Ik maak mijn eigen keuzes	Ik weet hoe ik om moet gaan met ruzie	Ik weet wat ik moet doen als ik zie dat iemand gepest wordt	Ik laat andere leerlingen rustig werken
Ik presenteer mezelf	Ik help een ander		Ik ben op tijd op school
Ik deel ervaringen	Ik meld pesten bij de juf of meester		
	Als ik gepest word, weet ik wat ik moet doen		

Aanpak van pestgedrag in stappen:

Stap 1:

Een leerling probeert er eerst zelf uit te komen.

Stap 2:

Op het moment dat hij er zelf niet uitkomt zoekt het kind een volwassene (ouder of medewerker) -die dit vervolgens doorgeeft aan de leerkracht van het kind-) om het te vertellen.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen de pesterijen op te lossen. Hierbij worden ook de meelopers betrokken. Er worden afspraken gemaakt. Bij herhaling van pesterijen volgen consequenties.

Stap 4:

Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest. De ouders worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag van hun kind. Ouders en leerkracht proberen in goed overleg samen te werken aan een goede oplossing. Een notitie van dit gesprek komt in Parnassys in logboek gedrag. Ook de ouders van het gepeste kind worden op de hoogte gebracht.

Stap 5:

Indien nodig zal er een gesprek plaatsvinden tussen de leerkracht en de ouders van de pester en de ouders van de gepeste.

(Vanaf stap 3 geldt: Bij een ernstige situatie wordt het gesprek niet alleen gevoerd (als leerkracht) maar samen met collega of iemand van IB/MT. Dit om mee te luisteren en om achteraf verdraaiing te voorkomen.)

Consequenties

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten, stelt hij een algemeen probleem aan de orde om langs een omweg zicht te krijgen op het probleem in de groep. Als hij dit in kaart heeft, gaat hij aan de slag als hierboven in de vijf stappen beschreven.

Leveren uitvoering van bovenstaande stappen geen positief resultaat op, gaat hij over op het straffen van de pester. Als de pester verbetering vertoont, eindigt de straf onmiddellijk.

De straf kan bestaan uit een time-out tijdens bijvoorbeeld het buitenspelen of tijdens lessen of bezigheden waarbij het pesten de kop opsteekt. Dit kan bijvoorbeeld bij het overblijf zijn of tijdens de gymles. Daarbij horen gesprekken over een gedragsverandering.

Bij aanhoudend pestgedrag zal de kwaliteitscoördinator of vertrouwenspersoon met de pester in gesprek gaan en daar zullen de ouders bij betrokken worden.

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Dit in overleg met het bevoegd gezag (zie bijlage 4).

Tot slot

Op De Weerklank vinden we een pestvrije school erg belangrijk. Als er toch gepest wordt, willen we dit graag zo snel mogelijk oplossen. Daarom vragen we de leerlingen en u als ouders pestgedrag altijd te melden bij de groepsleerkracht of de directie!

Bijlage 6: Werken op de gang op werkplekken buiten de groep (gangkaart)

Ik praat met een liniaalstem	
Ik praat alleen met de kinderen met wie ik samenwerk	
Ik blijf aan mijn tafel zitten.	
Ik zorg dat anderen geen last van mij hebben.	
Als ik klaar ben ruim ik op.	